

УДК 658

Бандура Валентина Миколаївна

доктор технічних наук, професор

Національний університет біоресурсів та природокористування України

Bandura Valentyna

Doctor of Technical Sciences, Professor

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Гладишев Олексій Русланович

студент

Національного університету біоресурсів та природокористування України

Gladyshev Oleksiy

Student of the

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

ГОТЕЛІ НА КОЛЕСАХ – ІСТОРІЯ ТА СЬОГОДЕННЯ

HOTELS ON WHEELS - HISTORY AND PRESENT

***Анотація.** У статті розглядається історія створення та сучасний розвиток ротелей на базі ПАТ «Укрзалізниця» місто Київ.*

***Ключові слова:** туризм, ротель, історія, перспективи.*

***Summary.** The article examines the history of the creation and modern development of rolling mills on the basis of PJSC "Ukrzaliznytsia" in the city of Kyiv.*

***Key words:** tourism, rotel, history, prospects.*

Вступ. З кожним роком готелі у вагонах поїздів стають все більш популярними і запускаються по всьому світу. Залізничні подорожі –

особливий світ та своя особлива категорія туристів. У наш час масового поширення авіації люксові подорожі залізницею залишаються затребуваними. Спеціальні розкішні поїзди возять туристів найцікавішими маршрутами, комбінуючи розкішний відпочинок у самому поїзді з ексклюзивними екскурсіями, ночівлями у фешенебельних готелях і навіть круїзами. Пасажири туристичних поїздів можуть спланувати свою екскурсійну програму самостійно або у дорозі у провідника оформити окремі екскурсії.

Наразі в нашій країні ПАТ «Укрзалізниця» запустила 5-зірковий готель на рейках. Однак в нашій країні немає досвіду курсування круїзних поїздів-готелів. Цей новий вид подорожей дозволяє не лише скоротити час поза рідним містом, а й дає чудову можливість краще дізнатися про свою країну, насолодитися національною кухнею різних регіонів та побачити місцеві визначні пам'ятки.

Мета дослідження: історія та розвиток готельного закладу в потягах.

Одні з найцікавіших спеціалізованих засобів розміщення – це громадські засоби транспорту, які використовуються для проживання. До них відносяться наземний та водний транспорт: туристичні поїзди та автобуси, круїзні судна.

Ротель – такий тип розміщення часто називають «готелем на колесах». Це пересувний готель, що є вагоном (автобусним або залізничним) з одно- і двомісними номерами – спальними відсіками, в яких є також відсіки-приміщення для перевдягання, загальна кухня або вагон-ресторан із європейською кухнею та загальний туалет на вагон [1].

Ідея перетворення поїзда в комфортабельний засіб пересування та розміщення «готель на колесах» виникла ще наприкінці XIX ст., коли компанія «International Company of Wagon Lit», заснована братами Пульман, в 1883 р. відкрила європейське відділення «International Company of Wagon Lit and Grand Express of Europe» і запустила свій найзнаменитіший поїзд

«Orient Express» [2].

З самого початку це був поїзд класу люкс, на якому подорожували відомі та багаті люди (серед пасажирів поїзда свого часу була Мата Харі, а пізніше Марлен Дітріх, представники англійської королівської родини Віндзорів та ін.). І сьогодні це один з наймодніших і найдорожчих видів відпочинку серед туристів. Готель-поїзд поєднує в собі готель класу lux та транспортний засіб та є вдалим поєднання розкоші, старовинних інтер'єрів та сучасних технологій. До послуг гостей комфортабельні кабіни для проживання з усіма зручностями, один або два ресторани, лоунж-бар, інтернет, телебачення, доставка свіжої преси, продаж сувенірної продукції, екскурсійне обслуговування.

Інтер'єр вагонів поїзда «Venice Simplon-Orient Express» виконаний у стилі арт-деко. Вечера подається у розкішному вагоні-ресторані. Крім того, до складу поїзда включено багажний вагон, вагон для обслуговуючого персоналу та вагон дизель-електростанція [3].

Готель-поїзд «Venice Simplon-Orient Express» має чимало «побратимів»: в Індії «Palaceonwheels», «GoldenChariot», у США «AuroraExpress», у Шотландії «RoyalScotsman» та ін.

Неабиякий інтерес представляє подорож на розкішних готелях-поїздах Індії. «Palaceonwheels» спочатку складався з розкішних раритетних вагонів, що належали індійським махараджам та віце-королю Індії. Запуск готелю-поїзда у 1982 р. був проектом Департаменту туризму штату Раджастан (Індія). 1991 р. раритетні вагони замінили сучасними копіями. У поїзді комфортабельні вагони, лоунж-бар, два вагони-ресторани, вітальня, бібліотека, кімната відпочинку, кожне купе обладнане санвузлом (душ та туалет). Дизайн вагонів витримано у традиціях штату Раджастан [2].

У кожному вагоні 4 купе та вітальня. Вагони названі на честь колишніх князівств штату Раджастан та прикрашені їх гербами.

Гостям пропонуються: бар, ресторани, аудіо апаратура, мінеральна

вода, газети та журнали, різні ігри (шахи, карти, кросворди, шашки), обмін валюти, пральні послуги, продаж сувенірів з емблемою поїзда, екскурсійне обслуговування за маршрутом Делі – Джайпур – Джодпур – Рангамбір – Удайпур – Агра. У тариф включено подорож заданим маршрутом, обслуговування на борту. За окрему плату надається відеокамера. Харчування організується за системою *tabled'hote* та *a la carte*. Гостям пропонуються страви європейської, китайської, індійської (раджастанської) кухні. У разі виникнення проблем зі здоров'ям гостя на найближчій станції викликається лікар. На борту заборонено куріння. Проживання в такому готелі дозволяє познайомитися з культурною спадщиною Індії, відвідати природні заповідники. Однак ціни на проживання у готелях-поїздах високі [2].

Ідея перетворення автобуса на «готель на колесах» належала німецькому підприємцю Георгу Хельтлю. Власне він і запатентував найменування «ротель». Слово «ротель» походить від скороченого «*rollende hote*» - готель, що котиться. Г. Хельтль заснував компанію *Rotel-Tom-1945* як сімейне підприємство. Досі компанія займає свою власну нішу на ринку туристичних послуг. З'явився автобус-ротель за умов повоєнної розрухи в Європі як незвичайна пропозиція для охочих подорожувати європейців. Це концепція невибагливого та дешевого готелю на колесах. В основі філософії компанії *Roteltours* принципи поваги до інших культур, сприяння кращому розумінню країн, що відвідують [3].

В автобусі є сидячі та спальні місця. Спальний відсік є одно- або двомісним спальним місцем, що закріплюється за конкретним туристом. Розміри: довжина 1,83 м та висота 0,9 м. Перебувати в спальному приміщенні можна (за технікою безпеки) тільки під час зупинок, решту часу пасажери ротеля проводять у кріслі. В автобусі обладнано туалет, холодильник та відсік для перевдягання. Під час подорожі в ротелі організується обслуговування харчуванням або стаціонарних точках

громадського харчування на зупинках, або розбивається «польова кухня». Оскільки тривалість перебування на маршруті може сягати 50 днів, його гостям потрібно забезпечувати можливість санітарно-гігієнічного догляду. Для цього використовуються послуги стаціонарних засобів розміщення (кемпінги, мотелі тощо). У ротелі забороняється куріння. Персонал ротеля нечисленний і мультфункціональний (водій, гід-груп привід і т.ін.).

Rotel-Tours пропонує своїм клієнтам понад 150 маршрутів по всьому світу від Європи до країн Південної Америки та Нової Зеландії. Тривалість подорожі в такому готелі на колесах може бути від одного тижня до 50 днів. Ідея ротеля розрахована на туристів з авантюрною жилкою, спраглих пригод та прагматично налаштованих у плані ціни [3].

Наприклад, поїздка Південною Америкою, вздовж узбережжя Тихого та Атлантичного океану тривалістю 34 дні коштуватиме 4400 \$, включаючи переліт з Європи. Клієнтам пропонуються послуги ранньої реєстрації, що гарантують закріплення авто-місця за клієнтом, страхування. Депозит складає 10% вартості туру. При скасуванні бронювання за 45 діб штраф не стягується, при скасуванні від 44 до 31 дня штраф складає 5% від ціни тощо. Компанія допомагає з транспортними квитками до точки збирання всієї групи. Крім того, компанія пропонує до послуг мандрівників товари, які будуть корисні у дорозі: від термосів до рюкзаків та ліхтариків.

Харчування у ротелі: гарячий сніданок (чай, кава, хліб, олія, джем, яйця, м'ясо, сир, випічку, каші); вечері та пікніки на природі.

Розмір групи зазвичай становить 20-40 осіб залежно від типу автобуса. Незважаючи на аскетичність умов подорожі, тури компанії Roteltours мають успіх.

До водних засобів транспорту, що використовуються як засоби розміщення, відносяться флотель та ботель.

У 2022 році ПАТ «Укрзалізниця» запустила 5-зірковий готель на рейках. Послугами цього вагона з початку повномасштабного вторгнення

скористалися такі політики, як Борис Джонсон, Емманюель Макрон, Олаф Шольц та інші [4].

Зовні вагон – нічим не примітний і не відрізняється від інших, проте всередині він не поступається найкращим готелям. У вагоні є купе для провідників та кухня, купе для охорони, просторе приміщення з великим столом, м'якими диванами та кріслами для переговорів чи чаювання, купе для сну з великим ліжком, розкішний санвузол з душовою кабіною (рис. 1).

Купе для сну

Приміщення для переговорів

Рис. 1. Інтер'єр 5-зіркового готелю на рейках ПАТ «Укрзалізниця» [4]

Товариством передбачено надання послуги замовлення поїзду у вагоні-салоні. Вагон-салон є справжнім готелем на колесах, який облаштований кухнею, великою залою та просторим спальним купе. Кухня обладнана холодильником, мікрохвильовою піччю та електроплитою. Велику залу облаштовано м'яким куточком, комп'ютером, аудіо-та відеотехнікою. У спальному купе розташовано ліжко, письмовий стіл, шафа, кондиціонер, ванна кімната. Кількість спальних місць становить від п'яти до 11 (у залежності від конструкції вагону). Також вагони-салони облаштовані спеціальними купе для охорони та службового персоналу.

За кожний замовлений спеціальний вагон-салон сплачується вартість потягу 12 дорослих пасажирів за тарифом м'якого вагона з двомісними купе «СВ» відповідної категорії потяга. Слід зазначити, що послуга замовлення

перевезення у вагоні-салоні була достатньо популярною у минулому та попередніх роках, але, на жаль, у 2020 році ситуація пов'язана з захворюванням на коронавірус призвела до зменшення попиту на послуги з перевезення залізничним транспортом, у тому числі на послуги з перевезення у вагонах-салонах, основною причиною є введення у ряді регіонів «червоної зони» [4].

Література

1. Журавльова С.М. Технологія готельної справи: навчальний посібник / С. М. Журавльова, В. М. Зайцева, Т. В. Каптюх. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2022. 264 с.
2. Найдорожчий поїзд у світі. URL: <https://stepasochi.ru/uk/samyi-dorogoi-poezd-v-mire-28-foto-samye-roskoshnye-poezda-mira/>
3. Транспортне забезпечення в туризмі. URL: http://nnvc.nuczu.edu.ua/images/topmenu/kafedry/kafedra-menedzhmenta/Lekcii/Transportne_zabezpechennya_v_turizm.pdf
4. 5-зірковий готель на рейках. URL: <https://focus.ua/uk/ukraine/535875-5-zvezdochnyy-otel-na-reisah-kak-vyglyadit-vip-vagon-ukrزالiznyci-iznutri-video>